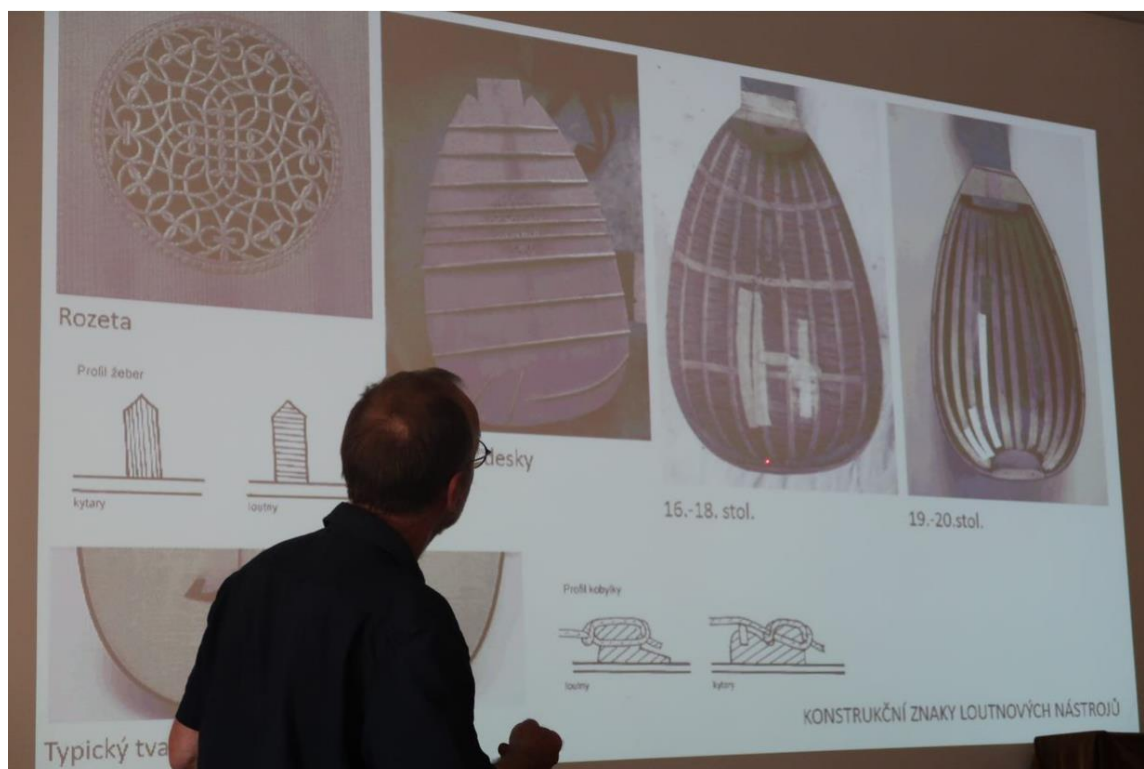

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O ČINNOSTI MC ZA ROK 2021:

NÁRODNÍ
MUZEUM

METODICKÉ CENTRUM
DOKUMENTACE, KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ
HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ

MINISTERSTVO
KULTURY

Závěrečnou zprávu zpracoval:

Mgr. Tereza Žůrková, Ph.D.

koordinátorka MC

(za úplnost)

_____ datum

Cav. Dott. Emanuele Gadaleta

ředitel Českého muzea hudby

(za správnost)

_____ datum

Struktura závěrečné zprávy:

1 | POPIS PROJEKTU

- 1.1** Idea
- 1.2** Zdůvodnění
- 1.3** Návaznost realizovaného projektu na strategické dokumenty a koncepci činnosti MC
- 1.4** Spolupráce s odbornými subjekty
- 1.5** Popis realizace projektu
- 1.6** Zhodnocení realizace projektu

2 | VÝSTUPY ČINNOSTI MC

- 2.1** Metodická činnost
- 2.2** Konzultační a poradenská činnost
- 2.3** Věda a výzkum, publikační činnost pracovníků MC
- 2.4** Vývoj software a elektronických nástrojů
- 2.5** Organizace akcí
- 2.6** Ediční činnost
- 2.7** Poskytování informací. Knihovny. Archivy. Dokumentační činnost.
- 2.8** Vzdělávací činnost pracovníků MC
- 2.9** Ostatní

3 | VYUŽITÍ VÝSTUPŮ ČINNOSTI MC ZE STRANY VEŘEJNOSTI

4 | PREZENTACE VÝSLEDKŮ ČINNOSTI MC

5 | ROZPOČET

6 | SEZNAM PŘÍLOH DOKLÁDAJÍCÍCH REALIZACI VŠECH DEKLAROVANÝCH VÝSTUPŮ

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O ČINNOSTI MC ZA ROK 2021:

METODICKÉ CENTRUM DOKUMENTACE, KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ

www.mcmi.cz, mcmi@nm.cz

1 | POPIS PROJEKTU

1.1 Idea

Cílem MC je stanovit standardy odborné správy historických hudebních nástrojů a komplexně je na základě metodických pokynů aplikovat na konkrétní sbírky. Výsledkem této činnosti je zajištění odborné správy historických hudebních nástrojů ve sbírkách paměťových institucí v ČR, tj. jejich odborná dokumentace, posouzení stavu a navržení i realizace vhodných konzervátorských či restaurátorských zásahů.

1.2 Zdůvodnění

Hudební nástroje jsou předmětem výzkumu specializované muzikologické disciplíny, organologie. Jejich zkoumání a zhodnocení vyžadují odborné postupy. Totéž platí o zásadách jejich ošetření a také o pravidlech zacházení s nimi. Většina sbírek historických hudebních nástrojů v ČR není spravována odborníky-organology. Vzhledem k tomu, že hudební nástroje se ze své podstaty od ostatních předmětů kulturní historické hodnoty značně liší, je nutné aplikovat při jejich správě vhodné a odborně správné metody. Vzhledem k tomu, že pokrytí této činnosti není možné zajistit personálně, usiluje MC o vytvoření praktických metodik a metodických návodů, které zajistí vhodnou správu hudebních nástrojů i ze strany neodborných pracovníků.

1.3 Návaznost realizovaného projektu na strategické dokumenty a koncepci činnosti MC

Původní koncepce MC byla vytvořena jako součást návrhu projektu podaného Ministerstvu kultury v roce 2015 a naplňována dle stanoveného střednědobého plánu v první fázi projektu v letech 2016–2020. Původní koncepce projektu prokázala některá slabá místa, která bylo nutné přehodnotit a reflektovat. Cíl, prostředky a metody druhé, návazné fáze projektu jsou definovány v aktualizované koncepci MC, která byla vytvořena v roce 2020 na základě vyhodnocení první etapy činnosti MC (srov. *Aktualizace koncepce MC 2021–2025*).

Koncepce MC navazuje dílčím způsobem na další metodická centra v České republice, metodologicky ale vychází především ze standardů mezinárodních projektů příbuzných oborů (zejména CIMCIM, MIMO a další odborné projekty a instituce). V neposlední řadě vychází koncepce projektu ze strategických dokumentů domovské instituce i příslušných složek MK ČR, zejména z Koncepce rozvoje muzejnictví v České republice. Změnami těchto

strategických dokumentů se MC řídí a v souladu s nimi provádí aktualizace své činnosti i samotné koncepce projektu.

1.4 Spolupráce s odbornými subjekty

MC spolupracuje v rámci své činnosti komplexně zejména s muzejními a památkovými institucemi v ČR, individuálně též s dalšími metodickými centry (zejména Metodické centrum konzervace Brno, Centrum pro prezentaci kulturního dědictví), specializovanými odbornými institucemi (Výzkumné centrum hudební akustiky HAMU), českými i zahraničními odborníky (zejména restaurátoři a kurátoři sbírek hudebních nástrojů), vzdělávacími institucemi (vysokoškolské obory – zejména muzikologie) a dále též se soukromými vlastníky sbírek hudebních nástrojů a veřejnoprávními subjekty.

1.5 Popis realizace projektu

1.5.1 Primárním úkolem projektu je průběžná tvorba metodik a metodických textů pro dokumentaci, konzervaci a restaurování hudebních nástrojů. Metodiky jsou vytvářeny postupně a formálním uspořádáním i obsahovou náplní umožňují odbornou správu historických hudebních nástrojů neobornými pracovníky. Z důvodu nutnosti mezinárodní spolupráce v daném oboru (zejména v oblasti restaurování) jsou k metodikám dokumentace jednotlivých skupin hudebních nástrojů připravovány též odborné tezaury, jejichž účelem je kromě slovníkové překladové funkce též kodifikace českého odborného názvosloví jednotlivých částí hudebních nástrojů.

Dalšími aktivitami MC jsou:¹

- 1.5.2 odborné zpracování hudebních nástrojů v českých sbírkách;
- 1.5.3 konzultace, poradenství a poskytování nezávislých odborných posouzení v oblasti dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů (zejména vytváření odborných posudků, hodnocení historických hudebních nástrojů, vypracování odborných pokynů ke správě historických hudebních nástrojů, recenzní posuzování odborných textů apod.);
- 1.5.4 konzervátorsko-restaurátorské zásahy na hudebních nástrojích;
- 1.5.5 digitalizace historických hudebních nástrojů;
- 1.5.6 tvorba pomocných nástrojů pro dokumentaci a odborné historické zařazení hudebních nástrojů (databáze nástrojů / databáze výrobců dostupné z webu MC);
- 1.5.7 budování odborné knihovny a shromažďování odborných textů z oboru;
- 1.5.8 vzdělávací servis a propagace (konzultace, semináře, přednášky, konference, web).

¹ Zhodnocení realizace jednotlivých aktivit je uvedeno v bodě 1.6 (zhodnocení) a 2.6 (výstupy) dle shodného schématu podkapitol.

1.6 Zhodnocení realizace projektu

MC působí od počátku na dvou úrovních: a) kontaktně (spoluprací zejména s muzejními a památkovými institucemi, kterým poskytuje odborné posouzení sbírek hudebních nástrojů jak z pohledu dokumentace, tak také z pohledu zhodnocení stavu nástrojů a navržení následné péče); b) bezkontaktně jako odborný garant a informační portál v dané oblasti (zejména prostřednictvím webových stránek – tvorba metodik, sledování aktualit v oboru, shromažďování odborných textů, vytváření odborných databází, budování odborné knihovny). Vzhledem pokračující pandemii Covid19 a souvisejícím protiepidemickým opatřením byly aktivity MC v první polovině roku směřovány převážně k bezkontaktním aktivitám. Snížení rozpočtu oproti předchozím rokům znemožnilo realizaci některých plánovaných výstupů, ty však byly nahrazeny jinými, pro projekt relevantními úkoly a výstupy:

- 1.6.1 V roce 2021 pokračovaly práce na metodikách, metodických textech a odborných tezaurech (metodika digitalizace hudebních nástrojů, základní metodika dokumentace hudebních nástrojů, metodika dokumentace harf, metodika dokumentace citer). Výsledky byly představeny na konferenci MC (Dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů, Praha 16.–17.6.2021) a publikovány v elektronickém sborníku z konference. Plánovaná aplikace pilotních metodik dokončených v roce 2020 vzorkovému výběru cílových uživatelů za účelem zpětné vazby nebyla v roce 2021 realizována, neboť snížení rozpočtu projektu neumožnilo financovat naprogramování plánovaného online softwaru, který propojuje metodické pokyny s příslušnými dokumentačními formuláři a odborným tezaurem jednotlivých skupin hudebních nástrojů. Dosavadní podklady však byly představeny a vysvětleny účastníkům konference MC (především muzejní kurátoři a restaurátoři) a setkaly se s kladným ohlasem.
- 1.6.2 Odborné zpracování historických hudebních nástrojů v českých sbírkách pokračovalo v roce 2021 návazným plněním profilového úkolu z roku 2017 (vytvořit seznam významných a historicky unikátních kriticky ohrožených hudebních nástrojů dle vybraných lokalit) a sice na základě smlouvy o spolupráci s Národním památkovým ústavem. V průběhu roku byl tento úkol dokončen průzkumem hudebních nástrojů na zbývajících 9 objektech NPÚ (celkem 193 nástrojů). Zadáni profilového úkolu („Vytvoření seznamu významných a historicky unikátních kriticky ohrožených hudebních nástrojů dle vybraných lokalit“) bylo zpracováno v závěrečné zprávě (viz Příloha č. 9) formou přehledu ohrožených nástrojů (u každého objektu je zkonstatován obecně stav hudebních nástrojů a předložen soupis a fotodokumentace

těch nástrojů, jejichž historická hodnota je vysoká a zároveň vyžadují konzervaci/restaurování, aby nemohlo dojít ke ztrátě jejich historické hodnoty). V průběhu prohlídek jsou odpovědní pracovníci NPÚ seznamováni se základními pravidly péče o hudební nástroje i s projektem MC a možnostmi jeho využití pro potřeby správy vlastních sbírek hudebních nástrojů. Celkem bylo v průběhu plnění úkolu v letech 2017–2021 zdokumentováno 978 hudebních nástrojů. V průběhu roku 2022 předpokládáme vytvoření shrnující závěrečné zprávy z plnění tohoto úkolu, kde by byla data nashromážděná v průběhu 5 let podrobně vyhodnocena.

- 1.6.3 Konzultace, poradenství a poskytování nezávislých odborných posouzení v oblasti dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů probíhalo průběžně během roku dle obdržených žádostí (vzhledem k epidemiologické situaci se jednalo především o bezkontaktní konzultace). Vzhledem ke stupňující se intenzitě dotazů laické, ale zejména odborné veřejnosti je zřejmé, že činnost MC vstoupila již do širšího povědomí a že MC je vnímáno jako odborný garant dané problematiky.
- 1.6.4 Konzervátorské a restaurátorské zásahy na hudebních nástrojích byly v roce 2021 realizovány pouze na sbírkových předmětech Národního muzea, a to jak interními, tak externími silami. Součástí konzervátorsko-restaurátorských zásahů jsou průběžné práce na přípravě příslušných odborných metodik. Vzhledem k tomu, že restaurování hudebních nástrojů je obor v ČR pedagogicky neukotvený (na rozdíl od restaurování jiných historicko-uměleckých předmětů), vyžaduje tato oblast metodické činnosti časově náročnější přípravu sběrem relevantních zkušeností, odbornými konzultacemi a řešeršemi, neboť zejména etika rozsahu restaurátorských zásahů na hudebních nástrojích (otázka uvedení do hratelného stavu) je téma dosud otevřené a hojně debatované v celosvětovém měřítku. Metodické pokyny a konzultace poskytované MC veřejnosti proto v současné době usilují o prosazení střídmosti restaurátorských zásahů a upřednostnění individuálních posouzení před generalizujícími pokyny. Téma stanovení jednotného metodického přístupu při konzervaci a restaurování hudebních nástrojů bylo projednáno také v rámci konference MC a setkala se s velkým odborným zájmem, který se projevil četnými diskusemi a prezentacemi konkrétních stanovisek.
- 1.6.5 Digitalizace hudebních nástrojů probíhala v druhé polovině roku fotografickou dokumentací sbírky hudebních nástrojů Českého muzea hudby. V průběhu realizace digitalizace pracovalo MC průběžně též na přípravě metodiky digitalizace hudebních nástrojů (viz dále 2.1).
- 1.6.6 Tvorba pomocných nástrojů pro dokumentaci a odborné historické zařazení hudebních nástrojů (databáze nástrojů / databáze výrobců dostupné z webu MC) probíhala v roce 2021 jednak formálními a strukturálními úpravami webových databází (rozšířené možnosti vyhledávání a filtrování, přidání kódovacích polí pro budoucí přenos dat do

světových databází) a průběžným doplňováním databází (200 záznamů). Záměrem MC v následujících letech je rozšíření databáze o informace získané na základě vytvořených metodik od cílových uživatelů a vytvoření centralizované databáze využitelné kromě tuzemských uživatelů i zahraničními subjekty, např. zapojením se do mezinárodních odborných databází.² Pro účely rozšíření dat v databázi výrobců hudebních nástrojů byly navázány kontakty se studenty vysokoškolských oborů (Hudební věda, FF MUNI Brno; Muzikologie, UPOL, Olomouc), kteří se do projektu odborných řešerů zapojili v rámci svých studentských prací. Zároveň bylo osloveno odborné sdružení Kruh umělců houslařů,³ které se zavázalo k součinnosti při rozšíření informací v databázi výrobců o aktuálně působící houslaře. Stejným způsobem plánujeme spolupráci i s Kruhem klavírníků a varhanářů.⁴ Pro účely databáze výrobců hudebních nástrojů plánujeme rovněž navázat spolupráci s dosud fungujícími historickými nástrojařskými firmami – v letošním roce započaly tyto kontakty s firmou Delicia,⁵ její tradice je více než stoletá, a která poskytla pro účely databáze veškeré vlastní archivní dokumenty z historie výroby. Jedná se o unikátní prameny, jejichž průzkum pomůže institucím zhodnotit jejich historické hudební nástroje pocházející z této firmy. V následujících letech plánujeme stejným způsobem spolupracovat s dalšími předními výrobci (Amati Kraslice, Josef LídI Brno, České hudební nástroje Hradec Králové atd.). Současná podoba databáze, její cíl, metody a možnosti byly představeny na konferenci MC (Tomáš Slavický: *Databáze výrobců hudebních nástrojů MCMi*, srov. 2.1)

- 1.6.7 Budování odborné knihovny a shromažďování odborných textů z oboru bylo naplňováno průběžně během roku 2021. Zpřístupnění odborných zdrojů veřejnosti je zajištěno dvěma způsoby: a) v podobě online knihovny dostupné z webu MC (<http://www.mcmi.cz/citarna>, <http://www.mcmi.cz/zdroje>); b) v podobě příruční knihovny dostupné v badatelně Českého muzea hudby – v letošním roce získáno 13 nových titulů, převážně specializovaná odborná zahraniční literatura v ČR běžně nedostupná (Dmitry Gindin: *Introducing The Modern Italian Violin Makers*; Gerhard Krämer: *Cembalo - selbst entwerfen und bauen*; Richard Bletschacher: *Die Lauten- und Geigenbauer des Füssener Landes*; Jan Tomíček: *Semilské varhany mají 100 let*; Štěpán Svoboda: *Nejvýznamnější varhany České republiky*; Mike Baldwin: *Harp Making in Late-Georgian London; Preservation and Use of Historic Musical Instruments*; Walter Kaufman: *Conservation and Technology of Musical Instruments*; Ethnic Musical Instruments; Jim Berrow: *Towards Conservation and Restoration of*

² Např. www.mimo-db.eu; <https://www.esbirky.cz>, <https://www.europeana.eu/cs>.

³ Kruh umělců houslařů, <https://kuh.housle.cz/index.html>.

⁴ Kruh klavírníků a varhanářů, <https://kruhkv.cz/>.

⁵ Delicia, <https://www.delicia.cz/>.

Historic Organs, Complete Guitar Repair, Clarinet, Saxophone and Flute Repair Manual, Guitar Repair).

- 1.6.8 Vzdělávací servis a propagace (konzultace, semináře, přednášky, konference, web) byl v roce 2021 realizován několika výstupy. Klíčovým výstupem byla realizace odborné konference s názvem *Dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů* (Praha, České muzeum hudby, 16.–17. června 2021).⁶ Vzhledem k vysokému zájmu aktivně přednášejících účastníků byl program konference⁷ koncipován jako dvoudenní. Vysoký zájem byl jak z řad významných institucí či odborníků daného oboru (Výzkumné centrum hudební akustiky, Národní památkový ústav, Vlastivědné muzeum v Olomouc, Moravské zemské muzeum v Brně, Metodické centrum konzervace v Brně, Národní technické muzeum, profesionální restaurátoři a konzervátoři hudebních nástrojů), tak ze strany pasivních posluchačů (muzejní pracovníci, univerzitní studenti, Střední uměleckoprůmyslová škola hudebních nástrojů Hradec Králové). Celkem vystoupilo 19 přednášejících, pasivních účastníků konference – posluchačů – bylo celkem 30 (zájem o účast byl mnohem větší, s ohledem na vládní protiepidemická opatření však byla kapacita akce omezena prostorem konferenčního sálu – zájemcům, kteří se nemohli z kapacitních důvodů konference zúčastnit, byly předány veškeré možné odborné podklady a z konference vznikl elektronický sborník – více viz 2.6 Výstupy činnosti MC). Konference potvrdila, že zájem o danou problematiku je vysoký a MC plní v tomto ohledu funkci odborného garanta. Zpráva z konference byla publikována ve dvou odborných periodících⁸ a též na webu MC.⁹ Účastníky konference byli rovněž členové Sdružení houslařských dílen a řezbářů,¹⁰ kteří požádali MC o další odborný seminář. Ten byl uspořádán ve dnech 30.–31. srpna 2021 v Českém muzeu hudby. Kromě obecně koncipované části, která zahrnovala prohlídku vybrané části nástrojové sbírky Českého muzea hudby, sestával seminář z odborné praxe v houslařské restaurátorské dílně Českého muzea hudby, kde byly prezentovány některé technologické a metodologické postupy při restaurování smyčcových hudebních nástrojů a následné péče o ně. Semináře se zúčastnilo celkem

⁶ Vzhledem k vysokému zájmu odborné i laické veřejnosti o tuto konferenci jsme se rozhodli pořádat ji pravidelně s roční periodicitou. Na webových stránkách projektu byla založena nová záložka „Konference MCMI“ (<https://mcmi.cz/konference-mcmi>), kde jsou průběžně aktualizovány a doplňovány informace k proběhlým i připravovaným konferencím.

⁷ Program konference:

https://mcmi.cz/file/378ebd76025bf35b72d8797f038fdd35/886/2021_konference_MCMI_program.pdf

⁸ Kotašová, Daniela – Žůrková, Tereza: *Zpráva z konference Dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů*, in: Muzeum: muzejní a vlastivědná práce 1, 2021, v tisku; Celý, Pavel ml.: *The Conference Documentation, Conservation, and Restoration of Musical Instruments through the Eyes of Violin Makers*, Musicalia 1–2, 2021, 177–184 (v tisku).

⁹ Žůrková, Tereza: *Zpráva z konference*, <https://mcmi.cz/aktuality/zprava-z-konference-mcmi>.

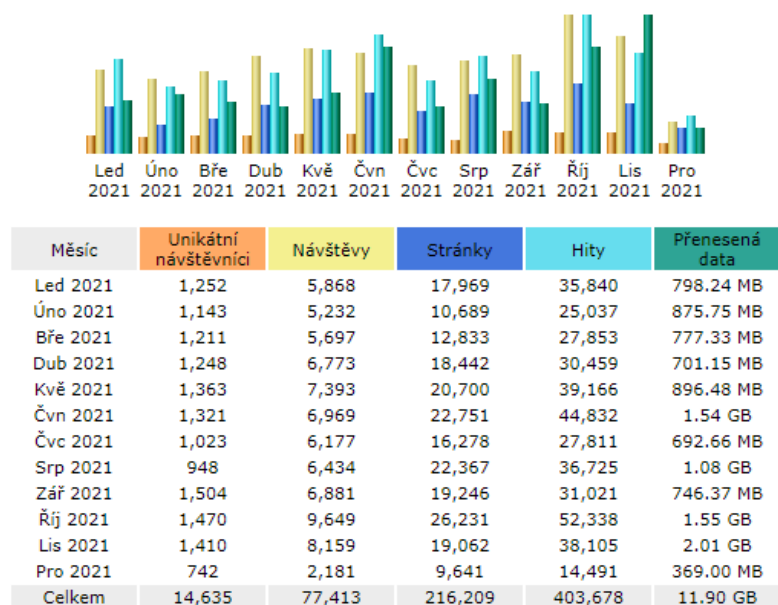
¹⁰ Sdružení houslařských dílen a řezbářů, <https://www.pro-rezbari.cz/Default2.aspx>.

8 členů Sdružení a dalších 5 zájemců (Mgr. Vladimír Maňas, Ph.D., odborný asistent Ústavu hudební vědy FF MUNI v Brně, houslaři z Moravy a Slezska).

Projekt MC byl představen širší odborné veřejnosti také na mezinárodním hudebněvědném kolokviu v Brně (55. International Musicological Colloquium Brno, 11.–13. října 2021; T. Žůrková: *Metodické centrum dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů*).

S ohledem na možnost zapojení studentů příbuzných oborů do projektu v rámci jejich studentských prací bylo MC představeno na online semináři studentům Ústavu hudební vědy FF MUNI v Brně. S tímto univerzitním pracovištěm jsme v kontaktu dlouhodobě – MC nabízí studentům možnost odborné podpory při jejich odborné profilaci (vedení prací, konzultace, poskytování odborných zdrojů), na druhou stranu získává MC touto spoluprací možnost využít vědecko-výzkumné výsledky studentů pro vlastní účely MC – vzájemná spolupráce je tak oboustranně prospěšná.

Nezbytnou součástí aktivní propagace MC a jeho vzdělávacích aktivit jsou webové stránky projektu. I v letošním roce jsme se kromě práce na databázích (srov. 1.6.6) a odborné knihovně (srov. 1.6.7) soustředili na roli informátora o odborných akcích, projektech, zdrojích atp. Sledovanost webových stránek MC každoročně stoupá. V roce 2021 zaznamenala statistika návštěvnosti webových stránek celkem 14 635 unikátních návštěvníků (kromě přístupů z ČR zaznamenaly stránky kvantitativně významný nárůst přístupů z Německa), 77 413 návštěv, 216 209 navštívených stránek.¹¹ Podle měsíční statistiky je zřejmé, že návštěvnost webových stránek stoupla po uspořádání konference:

Tab. 1: Přehled návštěvnosti webových stránek MC (měsíční přehled k 9. 12. 2021).

¹¹ Data k 9. prosinci 2021.

2 | VÝSTUPY ČINNOSTI MC

2.1 Metodická činnost

V roce 2021 pokračovaly práce na metodikách, metodických textech a odborných tezaurech (metodika digitalizace hudebních nástrojů, základní metodika dokumentace hudebních nástrojů, metodika dokumentace harf, metodika dokumentace citer). Výsledky byly představeny na konferenci MC (srov. 1.6.8): a) kmenovými pracovníky MC: T. Žůrková: *Obecné zásady a standardy dokumentace hudebních nástrojů*; Daniela Kotašová: *Nápisy na harfách. Příspěvek k metodice dokumentace harf na příkladu nástrojů ze sbírky Českého muzea hudby*; Jan Kříženecký: *Speciální úložné systémy na hudební nástroje*; František Kůs: *Restaurování houslí Didier Nicolas ainé*; Tomáš Slavický: *Databáze výrobců hudebních nástrojů MCMi*; Adam Bitljan: *Restaurování „Perlet’ového klavíru“ ze sbírek Českého muzea hudby*; b) spolupracujícími studenty: Jana Burdová (UPOL Olomouc): *Systematika a nová muzejní evidence citer Vlastivědného muzea v Olomouci*; Barbora Kadlíčková (MUNI Brno): *Niněry ze sbírky Českého muzea hudby*. Vzhledem k omezené kapacitě konference z důvodu vládních opatření proti epidemii Covid19 bylo rozhodnuto připravit elektronický sborník z konference (v sazbě, po vydání dostupný z webu MC). Zájem jak publikujících autorů, tak čtenářů nás přesvědčil, že sborník budeme vydávat pravidelně i v následujících letech.

V druhé polovině roku pokračovala digitalizace části sbírky hudebních nástrojů Českého muzea hudby, která kromě své primární funkce (viz níže) slouží také jako podklad pro metodiku digitalizace hudebních nástrojů. Ta je aktuálně zpracovávána (digitalizace stále probíhá) a bude dokončena v průběhu příštího roku. Cílem této metodiky je nejen shrnutí vlastních zkušeností s digitalizací hudebních nástrojů, která je z technického hlediska poměrně náročná (nástroje sestávají z množství různorodých materiálů, přičemž je nutné věrné zachycení těchto materiálů; definice klíčových záběrů; definice nastavení a uchycení nástrojů pro co nejefektivnější dokumentační digitalizaci, výstupní data, metadata atd.), ale též zdůraznění digitalizace v procesu péče o historické hudební nástroje a jejich konzervaci:

- digitální uchování kulturního obsahu a jeho současného stavu, který může mít omezenou životnost (konzervace předmětu v digitální podobě)
- možnost zprostředkování všeobecného přístupu k digitalizovanému materiálu bezkontaktně (ochrana citlivých předmětů před poškozením v důsledku časté manipulace) a bez ohledu na místo jeho fyzického uložení (zpřístupnění maximálního množství informací o předmětu široké laické i odborné veřejnosti)
- zefektivnění správy sbírky (evidenční a identifikační zajištění předmětu).

2.2 Konzultační a poradenská činnost

Konzultační činnost probíhala průběžně během roku dle obdržených požadavků (především bezkontaktní e-mailové a telefonické konzultace). Zároveň byly průběžně a systematicky poskytovány konzultace se studenty vysokoškolských oborů, kteří se do projektu zapojili zpracování dílčích témat v rámci svých studentských prací.

2.3 Věda a výzkum, publikační činnost pracovníků MC

Vědecko-výzkumná činnost se v roce 2021 vztahovala k oblasti dokumentace hudebních nástrojů a pokračovala v plnění úkolů dle vědecko-výzkumného plánu oddělení. V průběhu roku byly připraveny a publikovány dva výstupy: 1 monografie (Žůrková, Tereza – Kotašová, Daniela – Štefancová, Dagmar – Slavický, Tomáš: *Antonín Buchtel, sběratel s laskavou duší, a jeho sbírka hudebních nástrojů* – v tisku) a 1 studie v recenzovaném periodiku (Šebesta, Róbert – Kotašová, Daniela: *The Basset Horns of Franz Doleisch in Czech and Worldwide Instrument Collections*, in: *Musicalia*, roč. 13, 2021, č. 1–2, s. 116–135.).

Kromě vědecko-výzkumných výstupů byla publikována zpráva z vlastní konference MC (Kotašová, Daniela – Žůrková, Tereza: *Zpráva z konference Dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů*, in: *Muzeum: muzejní a vlastivědná práce* 1, 2021, v tisku) a elektronický sborník s vybranými konferenčními příspěvky¹² (*Sborník z konference Dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů*; srov. 2.1).

2.4 Vývoj software a elektronických nástrojů

Vývoj software v roce 2021 neprobíhal. Průběžně probíhaly práce na online databázích výrobců a hudebních nástrojů: přidáno 200 záznamů, souběžně probíhaly průběžné práce na přípravě a edici dalších záznamů tak, aby doplňování databáze mohlo probíhat kontinuálně i v dalším roce.¹³

Plánované vytvoření softwaru na sběr dat z elektronických online formulářů s funkcí přenosu dat do databáze MC nebyl v roce 2021 realizován z důvodu snížení rozpočtu projektu, kdy bylo upřednostněno dokončení v minulém roce započaté digitalizace.

2.5 Organizace akcí

V roce 2021 připravilo MC odbornou konferenci, která byla vzhledem k zájmu aktivních účastníků (účast aktivní: 19 přednášejících; účast pasivní: 30 účastníků) koncipována jako dvoudenní (16.–17. června 2021). Všichni členové MC se k této konferenci připojili aktivním příspěvkem (srov. 2.1).

¹² Sborník je v sazbě, po vydání bude v elektronické podobě dostupný na webových stránkách MC (<https://mcmi.cz/konference-mcmi>).

¹³ Databáze výrobců hudebních nástrojů (<https://mcmi.cz/databaze?type=vyrobcu>), Databáze hudebních nástrojů (<https://mcmi.cz/databaze?clear>).

Pro Sdružení houslařských dílen a řezbářů uspořádalo MC dvoudenní odborný seminář (30.–31. srpna 2021) – srov. 1.6.8.

2.6 Ediční činnost

V roce 2021 byl podle plánu vydán elektronický sborník z konference MC (*Sborník z konference Dokumentace, konzervace a restaurování hudebních nástrojů* – v sazbě¹⁴).

2.7 Poskytování informací. Knihovny. Archivy. Dokumentační činnost.

MC působilo v roce 2021 jako informační portál v dané odborné oblasti rovněž prostřednictvím webových stránek: shromažďování informací o připravovaných akcích (konference, semináře),¹⁵ shromažďování odborných zdrojů informací (odborné texty, databáze, katalogy, výzkumná pracoviště apod.).¹⁶

Dokumentační činnost konkrétních historických hudebních nástrojů v českých sbírkách pokračovala v roce 2021 návazným plněním profilového úkolu z roku 2017 (vytvoření seznamu významných a historicky unikátních kriticky ohrožených hudebních nástrojů dle vybraných lokalit) a sice na základě smlouvy o spolupráci s Národním památkovým ústavem. Zdokumentovány byly hudební nástroje na 9 objektech NPÚ (Buchlov, Buchlovice, Kunštát, Lysice, Milotice, Náchod, Rájec nad Svitavou, Rožmberk, Valeč; celkem se jednalo o 193 hudebních nástrojů). V souladu se zadáním úkolu byla pro potřeby NPÚ a správců jednotlivých objektů vypracována zpráva z ohledání sbírky s návrhem nástrojů doporučených k restaurování / konzervaci s ohledem na jejich historickou či uměleckou hodnotu (viz Příloha 9).

2.8 Vzdělávací činnost pracovníků MC

Vzdělávací činnost byla v roce 2021 realizována v podobě semináře pro univerzitní studenty Ústavu hudební vědy FF MU v Brně, jejímž výsledkem by bylo zapojení studentů do spolupráce s MC v rámci závěrečných studentských prací a odborných praxí.

Dalším praktickým vzdělávacím výstupem MC v roce 2021 byly průběžné konzultace se studenty a vedení doktorské práce na téma dokumentace strunných smyčcových nástrojů (Barbora Kadlíčková, Ústav hudební vědy, FF MUNI). V rámci vedení doktorské práce probíhaly konzultace týkající se metodologického uchopení a koncepce doktorské práce, zprostředkování odborné literatury a dalších zdrojů informací.

¹⁴ Po vydání (do konce roku 2021) bude sborník dostupný online na webu MC (<https://mcmi.cz/konference-mcmi>).

¹⁵ Srov. <http://www.mcmi.cz/aktuality>; <http://www.mcmi.cz/pozvanky>.

¹⁶ Srov. <http://www.mcmi.cz/citarna>, <http://www.mcmi.cz/zdroje>.

2.9 Ostatní

Kromě uvedených aktivit se MC, resp. specializovaní odborníci MC průběžně věnují konzervování a restaurování hudebních nástrojů a teoreticky též problematice restaurátorské etiky a metodologie. Tyto průběžné práce jsou nezbytnou součástí přípravy metodických pokynů v oblasti konzervace a restaurování hudebních nástrojů, což je téma i na mezinárodní úrovni dosud nestandardizované, značně rozporuplné a hojně diskutované.

3 | VYUŽITÍ VÝSTUPŮ ČINNOSTI MC ZE STRANY VEŘEJNOSTI

V roce 2021 probíhal standardní zájem o konzultace MC ze strany laické veřejnosti (zejména konzultace týkající se historického zařazení hudebních nástrojů, ohodnocení historické hodnoty, žádosti o poskytnutí rady ve věci ošetření hudebních nástrojů apod.). Vzhledem k předchozím letům došlo k nárůstu zájmu o metodickou pomoc ze strany odborných institucí, který je možný vysvětlit jako výsledek propagace činnosti MC a jako přijetí MC v roli odborného garanta dané oblasti. Činnost MC byla využívána jak elektronicky prostřednictvím webových stránek, tak osobními, e-mailovými či telefonickými konzultacemi.

4 | PREZENTACE VÝSLEDKŮ ČINNOSTI MC

Výsledky činnosti MC byly prezentovány průběžně během roku na webových stránkách projektu. Dále byly výsledky představeny v rámci konferenčních příspěvků (vlastní konference MC, mezinárodní kolokvium v Brně – srov. 1.6.8).